

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

*Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю 30 березня 2023 року*

ПОЛТАВА – 2023

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КЛІНІЧНИХ КЕЙСІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ

Дмитренко М.І., Куліш Н.В., Нестеренко О.М., Лучко О.В.

Полтавський державний медичний університет

З огляду на наш досвід, ми вбачаємо перспективним застосування в умовах онлайн-навчання на кафедрі ортодонції методу клінічних кейсів як додаткового інструменту персоналізованого навчання, який сприяє підвищенню ефективності навчального процесу; забезпечує розвиток когнітивної діяльності студентів, формує їхню зацікавленість станом світової ортодонтичної науки і стимулює до самостійної клінічної роботи.

Ключові слова: ортодонція, онлайн-навчання, метод клінічних кейсів.

Based on our experience, we consider it promising to use the method of "clinical cases" in the conditions of online education at the Department of Orthodontics as an additional tool of personalized learning, which contributes to increasing the effectiveness of the educational process; ensures the development of students' cognitive activity, forms their interest in the state of world orthodontic science and stimulates independent clinical work.

Keywords: orthodontics, online training, the method of clinical cases.

Медична освіта – особлива галузь, яка потребує потужних зусиль і витрат часу з боку студентів, більша частина якого відводиться на опанування практичних навичок, тому можливості електронного навчання використовуються з обмеженнями.

В умовах війни й постійних повітряних тривог дистанційне навчання, а саме впровадження масових відкритих онлайн-курсів, стає сьогодні значущою складовою системи вищої школи України. У Полтавському державному медичному університеті організовано змішану форму проведення занять (у дистанційній або аудиторній формі) залежно від індивідуальних можливостей здобувачів. Треба зауважити, що невід'ємною частиною процесу інтенсифікації навчання в рамках змішаного навчання на клінічних кафедрах є поєднання теоретичного матеріалу дисципліни з практичною діяльністю.

На жаль, в умовах війни виконання практичної частини заняття обмежене, тому використання сучасних інформаційно-освітніх технологій може сприяти підвищенню ефективності навчального процесу; забезпечує розвиток когнітивної діяльності студентів, формує їхню зацікавленість станом світової науки і проведенням самостійних наукових досліджень [1].

Вивчення студентами ортодонції передбачає здобування знань із питань етіології, патогенезу зубощелепних аномалій і деформацій, освоєння теоретичного матеріалу, практичних умінь і мануальних навичок з їх діагностики, лікування і профілактики в логічній послідовності вивчення всіх розділів дисципліни. Дистанційна форма навчання потребує від майбутнього лікаря високого рівня професійної й пізнавальної мотивації, самоконтролю і самодисципліни [2]. Диференційований аналіз різних клінічних ситуацій стимулює до необхідності опанування нових навичок і компетенцій, сприяє активізації пізнавальної діяльності й позитивно впливає на динаміку навчального процесу.

Викладачі кафедри ортодонції так організовують дистанційну навчальну діяльність, щоб кожен здобувач зміг мати доступ до знань відповідно до теми заняття незалежно від часу й місця потрапляння в інформаційне середовище і максимально використовувати накопичені кафедрою навчально-методичні матеріали, необхідні для якісного засвоєння матеріалу.

Підготовка клінічного випадку дозволяє виконати основні завдання вивчення дисципліни: проведення клінічних і допоміжних методів обстеження ортодонтичних пацієнтів, заповнення історії хвороби й іншої медичної документації, розшифрування телерентгенограми, трактування даних фотометрії, рентгенологічних знімків, уміння проводити й аналізувати результати обстеження ортодонтичного хворого, обґрунтування і формулювання попереднього й остаточного діагнозу, складання плану лікування, проведення корекції й активації ортодонтичної апаратури, визначення основи профілактики найбільш поширених зубощелепних аномалій і деформацій [3; 4].

Застосовуючи в онлайн-навчанні метод «клінічних кейсів», викладачі групують клінічні випадки за темою заняття, виділяють та ідентифікують провідні клінічні симптоми й синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу пацієнта, дані огляду пацієнта, знання про людину, її органи й системи, навчають установлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання [5].

Позитивними моментами в застосуванні методу «клінічних кейсів» в умовах онлайн-навчання є можливість студентів проявити самостійність та індивідуальність, доступність інформації в будь-який час, можливість урізноманітнити заняття і зробити їх цікавими, а також висока технологічність представленого матеріалу, об'єктивізація системи оцінювання знань студентів, сприяння інтенсивній розумовій діяльності викладача і здобувача, також сприйняття самоаналізу своїх знань і досвіду. Здобувачі вчать збирати інформацію про загальний стан пацієнта, характеризувати стан органів щелепно-лищевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.

Звісно, демонстрацію клінічних випадків ми розглядаємо як додатковий засіб, який не може замінити проведення практичних занять студентами за звичною формою навчання, але дозволяє підвищити мотивацію до навчання в дистанційному форматі.

Дидактичний клінічний матеріал, відібраний для студентів, має бути цікавим і корисним, сприяти формуванню інтегральних, загальних, спеціальних компетентностей. Здобувачі опановують такі вміння:

- збирати медичну інформацію про стан пацієнта (з аномаліями положення окремих зубів; з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів); з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах); оцінювати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження ортодонтичного пацієнта;

- визначити провідні симптоми в ортодонтії (психоемоційний стан; порушення постави; асиметрія обличчя; порушення пропорційності обличчя);
- порушення профілю обличчя; вкорочення верхньої губи; виразність природних складок обличчя; стан функції змикання губ; стан функції жування; дихання; ковтання; мовлення; функції скронево-нижньощелепного суглоба; обмеження у відкриванні рота; захворювання пародонту; стан окремих зубів; положення окремих зубів; порушення форми зубних рядів; порушення прикусу в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах;
- установлювати клінічний діагноз зубощелепних аномалій і деформацій; планувати і проводити заходи з профілактики зубощелепних аномалій і деформацій;
- визначати характер і принципи лікування пацієнтів із зубощелепними аномаліями й деформаціями; обґрунтовувати вибір схеми лікування пацієнта із зубощелепними аномаліями й деформаціями залежно від віку пацієнта і ступеня виразності клінічних проявів.

Але це можливо тільки за умови сильної мотивації слухачів. Також варто зазначити, що спілкування через інтернет, яким би частим і наближеним до реальності воно не було, усе ж не дозволяє повністю замінити емоційний контакт із викладачем під час традиційних занять.

Перспективним напрямом стає розвиток інформаційно-освітнього середовища медичного університету, використання дистанційних форм навчання і контролю знань завдяки розширенню інструментів персоналізованого навчання, зокрема застосуванню методу «клінічних кейсів» за темою заняття.

Список використаної літератури

1. Смаглюк Л. В. Особливості додипломного дистанційного навчання з фаху «Ортодонтія» / Л. В. Смаглюк, А. М. Білоус, А. Є. Карасюнок // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2021, № 1 (41). – С. 29-32.
2. Дмитренко М.І. Впровадження сучасних цифрових технологій у навчальний процес кафедри ортодонтії / М.І. Дмитренко, О.М. Нестеренко, О.В. Лучко // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки» 24 березня 2022р., Полтава. – С.93-94.
3. Силабус Ортодонтія [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://orthodontic.pdmu.edu.ua/resources/new/two/silabus/dentistry/ok-28-ortodontiya>.
4. Смаглюк Л.В. Академічна історія хвороби з ортодонтії /Л.В. Смаглюк, Н.В. Куліш, А.Є. Карасюнок. – Полтава:Бліц Стайл, 2016. – 124 с.
5. Смаглюк Л. В. Базовий курс з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. М. Білоус. – Полтава: Бліц Стайл, 2019. – 195 с.

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ЗДОБУВАЧАМ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Дмитренко М.І., Лучко О.В., Білоус А.М., Нестеренко О.М.

Полтавський державний медичний університет

Оптимізація процесу викладання на кафедрі ортодонтії в умовах воєнного стану передбачає в першу чергу надання психоемоційної підтримки здобувачам. Для оптимізації навчання в умовах змішаної форми навчання створюється сприятливий освітній простір, широко застосовуються нові інформаційні, мультимедійні технології, сучасні комп'ютерні діагностичні й тестові програми, що дають можливість здійснювати навчальний процес, формувати клінічне мислення, віалізувати практичні навички і реалізувати ідеї самовдосконалення здобувачів.

Ключові слова: ортодонтія, оптимізація навчання, умови воєнного стану.

Optimizing the teaching process at the department of orthodontics in the conditions of martial law involves primarily providing psycho-emotional support to applicants. In order to optimize learning in conditions of a mixed form of learning, a favorable educational space is created, new information, multimedia technologies, modern computer diagnostic and test programs are widely used. This provides an opportunity to carry out the educational process, to form clinical thinking, to visualize practical skills and to implement the ideas of self-improvement of the students.

Keywords: orthodontics, training optimization, martial law conditions.

Останні три роки – час викликів для освіти в Україні. Пандемія коронавірусу, а зараз повномасштабна війна суттєво обмежили можливість якісного здобування знань взагалі й з ортодонтії зокрема. Головна мета навчання сьогодні – зробити освітній процес безпечним, не втративши якості. Навчання на кафедрі проводиться у змішаному режимі (в аудиторній або дистанційній формі) з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів [1], які зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками і компетентностями з дисципліни «Ортодонтія».

У ці непрості часи і здобувачі, і викладачі переживають сильний стрес і тривогу. Стрес (від англ. stress – "тиск, напруга") – стан індивіда, що виникає як відповідь на різноманітні екстремальні види впливу зовнішнього і внутрішнього середовища, що виводять із рівноваги фізичні чи психологічні функції людини. У XVII ст. англійський учений Роберт Гук використовував цей термін для характеристики об'єктів (наприклад, мостів), які підлягають навантаженню. Виділяють три етапи в розвитку стресу. Перший – тривога (фази шоку й анти-шоку). У цій фазі організм функціонує з більшою напругою. Однак, на даному етапі він ще справляється з навантаженням за допомогою поверхневої, або функціональної, мобілізації резервів без глибоких структурних перебудов. Фізіологічно первинна мобілізація проявляється, як правило, так: кров згущується, у ній падає вміст іонів хлору, відбувається підвищене виділення азоту, фосфатів, калію, відбувається збільшення печінки або селезінки. Резистентність (виникнення

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Громова А.М., Мітюніна Н.І., Ляховська Т.Ю., Талаш В.В., Прилуцька Н.О.</i>	41
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ «ОРТОДОНТІЇ» <i>Гутовська І.О., Галич Л.Б., Курєдова В.Д., Виженко Е.Е., Ніколішин І.А.</i>	43
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ І МОЖЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Гуцаленко О.О., Циганенко І.В., Овчаренко Л.К.</i>	44
ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ДО РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ <i>Давиденко А.В.</i>	47
БЕЗПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ЯК КОМПОНЕНТ ЛІКАРСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ <i>Дельва М.Ю., Дельва І.І., Литвиненко Н.В., Гринь К.В., Пінчук В.А., Кривчун А.М., Силенко Г.Я., Пурденко Т.Й., Таряник К.А., Санік О.В., Самарченко Л.А., Палєнка О.Є., Іващенко С.П.</i>	48
РОЛЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТЬОГО ЛІКАРЯ <i>Дельва М.Ю., Литвиненко Н.В., Дельва І.І., Пінчук В.А., Кривчун А.М., Силенко Г.Я., Санік О.В., Таряник К.А., Пурденко Т.Й., Гринь К.В., Самарченко Л.А., Палєнка О.Є., Іващенко С.П., Піддубна О.О., Скорик К.С.</i>	50
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ Й АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ЗБУДНИКИ АНАЕРОБНИХ ІНФЕКЦІЙ» МАЙБУТНІМ ПАРАМЕДИКАМ <i>Дереґ'яно Т.В., Звягольська І.М., Полянська В.П.</i>	52
МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ. АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Дігтяр Н.І., Борзих О.А., Лавренко А.В., Герасименко Н.Д., Бєлан О.В., Авраменко Я.М., Мормоль І.А., Дубровіна О.В., Кайдашев І.П.</i>	54
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КЛІНІЧНИХ КЕЙСІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ <i>Дмитренко М.І., Куліш Н.В., Нестеренко О.М., Лучко О.В.</i>	56
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ЗДОБУВАЧАМ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Дмитренко М.І., Лучко О.В., Білоус А.М., Нестеренко О.М.</i>	57
ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ МОДЕЛЯМ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК КРИТЕРІЙ ВИБОРУ ДЛЯ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ <i>Должковий С.В., Крижановський О.А., Шейко В.Д.</i>	59
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ <i>Ефєндієва С.М., Гончарова Є.Є., Борисова З.О., Дубровіна О.В.</i>	61
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ – СУЧАСНА ЕФЕКТИВНА НАВЧАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ <i>Єрошенко Г.А., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Кінаш О.В., Клепець О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	63
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	65
ЦИФРОВИЙ РОЗРИВ У СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Волченко Г.В., Кур'ян О.А., Кітура Є.М., Ткаченко М.В., Іваницький І.В.</i>	66
РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Животовська Л. В., Бойко Д. І., Васильєва Г. Ю., Боднар Л. А.</i>	68
АДАПТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ 2 КУРСУ ДО УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ <i>Запорожець Т.М., Коровіна Л.Д., Журавльова А. О.</i>	70
АКТИВНИЙ СПІЛЬНИЙ ПІДХІД ДО НАВИЧОК ВИВЧЕННЯ ВАРІАБЕЛЬНОСТІ СЕРЦЕВОГО РИТМУ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНІЗМУ (ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ) <i>Зінченко Н.О., Дубініна В.О.</i>	75
ВИХОВНИЙ АСПЕКТ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ <i>Зубченко С.Г., Калаїшніков Д.В., Зубченко Ю.П.</i>	77
ДИСТАНЦІЙНІ КУРСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ <i>Іваницька О.С., Гончаренко Н.І., Іваницький І.О.</i>	78
МЕТОД ГЕЙМІФІКАЦІЇ В СИМУЛЯЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Іващенко Д.М., Дудченко М.О., Кравців М.І., Шевчук М.П., Зезекало Є.О., Засць С.М., Прихидько Р.А.</i>	80